

громадських місцях, торгових центрах, на вокзалах тощо; - індивідуальну роботу з особами, поведінка яких є негативною і небезпечною, своєрідну віктимологічну індивідуальну профілактику; - організація запобігання перебування на вулицях і у громадських місцях осіб, які перебувають у стані алкогольного сп'яніння; - забезпечення збереження майна (речей, коштів, мобільних телефонів тощо) у навчальних закладах, насамперед у школах, особливо учнів молодших класів, при цьому навчаючи персонал навчального закладу як діяти у такій ситуації.

ВІКТИМОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК

Слюсар С.В., слухач магістратури НАВС

Гарантована Конституцією України, Кримінальним кодексом та Законом України “Про власність” охорона приватної власності, її захист від злочинних, особливо корисливих посягань була й залишається одним з найважливіших завдань правоохоронних органів. Основний Закон України проголошує непорушність права приватної власності та недоторканність житла від протиправних посягань (ст.30,41).Ці положення мають принципове значення, бо безпека й недоторканність визнаються надзвичайними соціальними цінностями в умовах революційного оновлення нашого суспільства, формування демократичної, правової держави.

Чинне кримінальне законодавство (ч. 3 ст. 185 КК України) передбачає досить сувору кримінальну відповідальність – позбавлення волі строком від трьох до шести років.

Серед злочинів, які вчинюються на Україні в даний період часу, квартирні крадіжки займають значне місце і до того ж характеризуються низьким відсотком розкриття. У системі заходів по запобіганню вчинення квартирних крадіжок особливе значення має віктимологічний напрямок цієї діяльності, що складається з комплексу державних і суспільних заходів, орієнтованих на попередження квартирних крадіжок шляхом зниження в населення й окремих громадян ризику стати жертвами злочинних зазіхань. Віктимологічна профілактика, характеризується самостійністю й специфічністю, співіснуючи із традиційною профілактичною діяльністю.

Віктимологічна профілактика квартирних крадіжок - це специфічна діяльність соціальних інститутів, спрямована на виявлення, усунення або нейтралізацію факторів, обставин, ситуацій, які формують віктимну поведінку й обумовлюють вчинення квартирних крадіжок, виявлення груп ризику й конкретних осіб з підвищеним ступенем віктимності з метою відновлення або активізації

їхніх захисних властивостей, а також розробка або вдосконалення вже наявних спеціальних засобів захисту груп громадян і конкретних осіб від квартирних крадіжок.

Аналіз віктимологічної літератури для населення по захисту житла від крадіжок й узагальнення рекомендованих у ній заходів дозволяє говорити про наявність чотирьох рубежів захисту житлових будинків і приміщень.

Під рубіжом захисту житлових будинків і приміщень при цьому розуміється умовна межа, при перетині якої починається певний етап застосування мір та заходів, спрямованих на захист житла від квартирних крадіжок. Перший рубіж покликаний перешкодити безконтрольному входженню в під'їзд не проживаючим у будинку особам шляхом обладнання їх надійними замикаючими пристроями і домофонами. Зазвичай деякі мешканці через фінансові міркування відмовляються ставити у себе в квартирі трубку від під'їздного домофону й одержувати ключі від нього, аргументуючи це тим, що до них ніхто не ходить, і просять видати їм код, натиснувши який вони зможуть попадати в під'їзд. Однак настійно не рекомендується віддавати ці коди мешканцям, тому що рано або пізно цей код будуть знати всі в окрузі, а можливо він навіть буде надрапаний на двері. Іншим, теж достатньо надійним способом забезпечення функціонування першого рубежу, є використання послуг консьєржа.

Другий рубіж визначається зведенням тамбурних перегородок з металевими дверми на поверсі для обмеження доступу безпосередньо до дверей житла. Тамбурні двері за бажанням можна укомплектувати аудіо-відео домофоном, а також електромагнітним замком, що значно підвищить їх надійність.

Третій рубіж - власне захист периметра житлового приміщення (квартири), що включає зміцнення дверних коробок, установку металевих дверей, надійних замків, сигналізації, віконних ґрат й т.д. Часто установка ґрат на вікна важлива не тільки для мешканців першого поверху, а й для мешканців другого й останнього поверхів, тому що злочинці можуть використати козирки під'їздів, дахів, для того, щоб потрапити на балкон, а далі у квартиру. «Сходами» для злочинців можуть послугувати газові труби, винесені назовні, ґрати на вікнах поверхом нижче, зливні колектори.

Четвертий рубіж ґрунтується на заходах, що утрудняють відшукання й викрадення особливо коштовних для власників предметів (коштовностей, грошей, документів, зброї, боєприпасів й ін.) - установці металевих ящиків або сейфів, влаштуванні нестандартних тайників, а також маркування деяких речей.

Ще одним способом «деморалізації» крадів є установка миготливого світлодіоду у дверній коробці. Маленька схема, яку може скласти будь-який школяр, може працювати дуже довго лише на одній батарейці. Включення його перед залишенням

домівки зможе викликати у злочинців думку про те, що квартира перебуває на сигналізації і вони оминуть її. Встановлення камер відеоспостереження при вході до під'їзду або безпосередньо перед квартирою може стати додатковим способом профілактики квартирних крадіжок або сприятиме їх розкриттю у разі вчинення.

Подібний підхід захисту житлових приміщень в основному представляється вірним, але він не є універсальним, оскільки має значний недолік в ньому є зсув акценту на профілактику досліджуваних злочинів, вчинюваних злочинцями з подоланням перешкод. Для квартирних крадіжок, здійснюваних з використанням вільного доступу в житло, чотирьохрубінна система не буде досить ефективною.

Варто помітити, що в ситуаціях знаходження злочинців у межах житлового приміщення проблема підвищення надійності захисту майна й особистості від злочинних зазіхань ще більше актуалізується. При вільному доступі в житло захисні рубежі під'їзду, тамбура й вхідних дверей у квартиру є для злочинців пройденими етапами. Подібне положення диктує необхідність збільшення кількості рубежів захисту майна, принаймні, із чотирьох до п'яти.

Впровадження додаткового рубежу захисту в житловому просторі можна співвіднести із широко застосовуваною в сучасному суднобудуванні ідеєю конструювання водонепроникних (вогнезахисних) перегородок і відсіків, що перешкоджають проникненню води й повному затопленню судна. Виходячи із цього технічного рішення, громадянам рекомендується установка замикаючих устроїв не тільки на вхідних дверях житла, але й на дверях його складових частин - кімнат, кухні й інших приміщень. Слід переважно обладнати внутрішні двері приміщення не найпростішими механічними, а самозамикальними пружинними замками. Останні дозволяють швидко, не викликаючи підозр, а головне, істотно обмежити неконтрольоване пересування можливих злочинців по житлу в ситуаціях вчинення крадіжок. Зрозуміло, що ключі від внутрішніх приміщень повинні зберігатися в спеціально передбаченому місці, недосяжному для несанкціонованого їхнього використання.

Крім зазначених заходів віктимологічної профілактики також ефективним заходом є обладнання квартир сигналізацією. З таких квартир, за даними дослідження Бишевського Ю.В., вчиняються лише 2,2 % крадіжок, до того ж вони були швидко розкриті.

Рівень розвитку сучасних технологій взагалі надає можливість відеонагляду за квартирою за допомогою веб-камер під'єднаних до домашнього комп'ютера, при цьому такий нагляд можливо здійснювати на будь-якій відстані, як через персональний комп'ютер, так і через мобільний телефон (смартфон).